MACHSHEVES YECHEZKEL
TORAH OF RAV HARTMAN

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

עבודה זרה ח

עניין: שמונה ימים טובים דאדם הראשון

מהר״ל נר מצוה

וראוי היה זה שיהיה בכ״ה בכסליו, שאז האור יוצא. כי בכ״ה באלול נברא האור בעולם, כי העולם נברא באחד בתשרי[115], ובו נברא האדם, שנברא בששי [של] ימי בראשית[116]. והאור שנברא ביום ראשון (נראשים פ, ג) היה זה בכ״ה באלול, שנברא האור. ויש לאור ד׳ גבולים[117] הגבול האחד, שהאור הוא בתכלית התגברות שלו, והחושך בתכלית המיעוט, ומשם ואילך מתחיל האור להתמעט, והחושך להתגבר, וזהו בתמוז[118]. ויש גבול, שהאור והחשך הם שוים, ומכאן ואילך מתחיל האור להתמעט והחושך להתגבר, וזה בחודש תשרי[119], שאז האור והחושך שוים ומכאן ואילך החושך מוסיף ומתגבר על האור. ויש גבול, שהחושך גובר על האור לגמרי, וזהו בחודש טבת[120], ומכאן ואילך מתחיל האור להתגבר. ויש גבול, שהאור והחושך הם שוים, ואחר כך הולך האור ומוסיף, וזהו בחודש ניסן, שאז האור וחושך שוים[121], ואחר כך מתגבר האור יותר עד חדש תמוז, וכן הוא חוזר חלילה. והנה התחלת האור שיוצא מן החשיכה הוא בכ״ה כסליו, כי בריאת אור עולם בזמן שהוא שוה היום עם הלילה[122], וזה היה בכ״ה באלול, או בכ״ה באדר למאן דאמר (ר״ה יב.) בניסן נברא העולם[123]. אם כן התחלת האור הוא בכ״ה בכסליו, שאז מתחיל האור להתגבר[124]. ולפיכך נעשה הנס בשמן, והיה האור בכ״ה [בכסליו], אף שלא היה שמן להדליק. והיה הנס כל שמונה, כאשר אותו זמן הוא מיוחד להתחלת האור[125].

בני יששכר חנוכה

מאמר ד, פו

הנה כבר קדם מאמרינו, הנס הזה דנרות התחלת הנס ביום כ״ה כסליו, והנה דבר נסיי אינו במקרה, והנה הגאון בעל גור אריה כתב כי בכ״ה אלול התחלת בריאת העולם ובו ביום נברא האור הראשון, והנה אז הוא הזמן שהיום והלילה שוים ואח״כ מתחיל האור להתמעט עד רבע שנה אשר אז הוא האור בתכלית המיעוט, ומן אז והלאה מתחיל האור להתגדל, והנה רבע שנה הוא בכ״ה כסלו, ואז היה הנס באור, ע״כ דברי הרב הקדוש הגאון הנ״ל[ח], והנה אנחנו לא נדע הרי האור הראשון שנברא ביום א׳ נגנז, והמאורות [שהם מאירים לנו] לא נתלו עד יום ד׳, וגם הא דקמן שהיום אינו מתחיל להתגדל מן יום כ״ה כסלו רק מזמן התקופה[ט], אבל תדע אשר רוח י״י דיבר בו בהרב הקדוש הנ״ל והשכיל ברוח הקודש אשר האור דחנוכה הוא מן האור הגנוז שנברא ביום הראשון.

בני יששכר חנוכה מאמר ב׳

ח) **עוד** כתב הרב הקדוש הנ״ל [שם], תקנו ל״ו נרות כנגד האור הראשון ששימש לאדם הראשון ל״ו שעות כמו שאמרו רז״ל בפסיקתא [פר׳ כ״ג], וכתב עוד שעל אות ט׳ של וירא אלקים את האור כי **טוב** [בראשית א ד] יש על הט׳ ד׳ תגין[י], להורות ד׳ פעמים ט׳ היינו רמז אל ל״ו נרות של חנוכה, עיי״ש עוד בדבריו, והנך רואה ידידי דברי עיר וקדיש שכל דבריו דברי קבלה מפי אליהו ז״ל אמר שהארת המצוה נר חנוכה הוא מהארת אור הגנוז (וממילא תבין כיון שבימי הנס בזמן

מענה יחזקאל בראשית מאמר יג בהערה

יב. והעיר הגר״א פיאלקוף, דדברי המהר״ל האלו מתאימים היטב עם דברי הגמ׳ בע״ז (ח.): תנו רבנן לפי שראה אדם הראשון יום שמתמעט והולך אמר אוי לי שמא בשביל ששרחתי עולם חשוך בעדי וחוזר לתוהו ובוהו וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים, עמד וישב ח׳ ימים בתענית ובתפלה, כיון שראה תקופת טבת וראה יום שמאריך והולך אמר מנהגו של עולם הוא הלך ועשה שמונה ימים טובים״, ולפי המהר״ל חנוכה הוא מתחיל בימים שמאריכים והולכים, ונמצא לפי״ז נפלא דשורש המועד דחנוכה הוא באותם שמונה ימים טובים שעשה אדם הראשון, שהם באותו זמן ממש של ח׳ ימי החנוכה.

SPONSORED LZ"N
AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK